

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie

Catan Liliana

juducând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Sâli Radu și de către partea vătămată Rață Alexei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Novac Petru Xxxxx, născut la xxxxx, originar din r-nul Xxxxx s. Xxxxx, domiciliat mun. Xxxxx str. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 07.07.2020-06.07.2021
2. instanța de apel: 29.07.2021-18.01.2022
3. instanța de recurs: 17.05.2022 - 20.09.2022

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 06 iulie 2021, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Novac Petru Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la 2 (doi) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 90¹ Cod penal, s-a suspendat parțial executarea pedepsei cu închisoarea, urmând ca inculpatul Novac Petru să execute pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 1 (un) an în penitenciar de tip semiînchis, iar executarea părții rămase a pedepsei cu închisoarea de 1 (un) an să fie suspendată condiționat, stabilind o perioadă de probațiune de 1 (un) an.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, fiind încasat din contul inculpatului Novac Petru, în contul părții vătămate Rață Alexei, suma de 2015,17 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și biologic. În rest, pretențiile au fost respinse.

S-a admis cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare, fiind dispusă încasarea de la Novac Petru în folosul statului a sumei de 768 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Novac Petru, pe data de 13 aprilie 2020, aproximativ ora 16:30, în timp ce se afla în ograda casei de

locuit situată pe str. Xxxxx din mun. Chișinău, acționând cu intenție directă, conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, încălcând grosolan ordinea publică, a inițiat un conflict cu Rață Alexei, în rezultatul căruia i-a aplicat multiple lovituri în diferite părți ale corpului, după care a luat un borcan din sticlă, care se afla jos la pământ în ograda sus menționată, cu care i-a aplicat o lovitură în regiunea capului, apoi cu ciobul din sticla de la borcan i-a aplicat 2 lovituri în regiunea mâinii stângi, astfel, cauzându-i lui Rață Alexei, conform raportului de expertiză judiciară nr. 202002D0920 din 27 mai 2020, echimoze și excoriații la nivelul feței și toracelui, excoriații la nivelul abdomenului, echimoză la nivelul umărului stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, plagă tăiată în regiunea antebrațului stâng treimea proximală care a fost cauzată în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor, condiționând dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală ușoară.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, recunoscându-l pe Novac Petru culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semuînchis. În baza art. 90¹ alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei închisorii stabilite inculpatului Novac Petru, a se suspenda parțial, urmând ca acesta să execute pedeapsa închisorii pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar executarea părții rămase a pedepsei cu închisoare de 2 ani să fie suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani, cu liberarea ulterioară de pedeapsă a lui Novac Petru cu condiția că acesta în perioada de probațiune nu va săvârși alte infracțiuni și prin comportate exemplară și muncă cinstită va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

În argumentarea apelului a invocat că:

- instanța incorect a dat apreciere faptului că recunoașterea faptelor indicate în rechizitoriu servește ca circumstanță atenuantă, fiindcă aceasta este ca o condiție preexistentă pentru admiterea examinării cauzelor penale în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, de către instanțele judecătorești, în care este reglementat expres că *„Recunoașterea vinovăției care atrage incidența procedurii simplificate, nu poate valorifica ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 salin. (1) lit. f) Cod penal, deoarece, ar însemna că aceleiași situații de drept să-i acorde o dublă valență”;*

- solicită de a fi luat în considerare și faptul că inculpatul anterior a fost în conflict cu legea, în temeiul art. 55 Cod penal, fiind liberat de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, amendă în mărime de 80 u.c., pentru infracțiunea prevăzută de art. 152 alin. (1) Cod penal, *„vătămarea intenționată medie a integrității corporale”*, fapt care-l caracterizează ca pe o persoană violentă, care nu a făcut concluzii din pedeapsa precedent, fiindu-i acordată șansa de a se corecta, săvârșind o nouă infracțiune care se atribuie la categoria infracțiunilor grave, cu aplicarea violenței și cu aplicarea unui obiect - ciobul din sticlă pentru vătămarea

integrității corporale, astfel consideră că aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare va fi rațională și fiind totodată echitabil în raport cu fapta comisă;

- inculpatul Novac Petru, nu a folosit corespunzător șansa acordată de către instanța de judecată de a se corecta, acesta careva concluzii din pedeapsa aplicată nu a făcut, săvârșind din nou o infracțiune și ajungând pe banca acuzaților, ceea ce îl caracterizează negativ din punct de vedere al personalității, fiind predispus la săvârșirea unor fapte cu caracter prejudiciabil și social-periculos. Respectiv, se observă că Novac Petru pe calea corijării nu se află, manifestând o vădită lipsă de conștientizare a acțiunilor sale, săvârșind o infracțiune care, conform art. 16 alin. (1) Cod penal, constituie o infracțiune gravă;

- pedeapsa aplicată lui Novac Petru de către instanța de judecată este prea blândă, datorită pericolului social sporit al infracțiunii comise de către inculpat, comportamentul și personalității acestuia.

3.2 Avocatul Nemerenco Dumitru în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Novac Petru să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la 2 ani închisoare, iar în baza art. 90 Cod penal, cu suspendarea condiționată a pedepsei stabilite pe un termen de probă de 2 ani.

În motivarea apelului a invocat că:

- examinând cauza conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, instanța de judecată incorect a aplicat prevederile art. 90¹ Cod penal;

- instanța de judecată urma să rețină și următoarele circumstanțe atenuante: prezența unui copil minor la întreținere; căința sinceră în cele comise; recunoașterea integral a vinovăției; personalitatea lui Novac Petru care este oficial angajat în câmpul muncii, supus militar, căsătorit, studii superioare; funcția pe care o deține și anume director adjunct de gospodărie și profesor de educație tehnologică, este angajat în cadrul Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, la 01.09.1996 pînă în prezent, cu o activitate de muncă de 25 ani; conform declarațiilor martorului Jacot Ecaterina inițiator al conflictului a fost cet. Rață Alexei; cet. Novac Petru în momentul comiterii infracțiunii era sub stare de afect, ca urmare a acțiunilor cet. Rață Alexei întreprinse de-a lungul mai multor ani consecutiv, care au fost confirmate și prin declarațiile date în ședința de judecată; cet. Novac Petru nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor prejudiciabile, iar conform circumstanțelor nici nu putea să le prevadă;

- apreciază critic constatările instanței prin care față de Novac Petru urmează a fi aplicate prevederile art. 90¹ Cod penal, cu respingerea solicitărilor privind suspendarea în totalitate a executării pedepsei și aplicarea art. 90 Cod penal;

- privarea de libertate trebuie considerată o sancțiune sau măsură extremă și, de aceea trebuie impusă numai cînd, din cauza gravității sancțiunii, orice altă sancțiune sau măsură ar fi evident inadecvată;

- în privința lui Novac Petru, aplicarea art. 90 Cod penal, ar fi unica soluție echitabilă, fiind reținută și personalitatea condamnatului și a faptului că acesta este o persoană receptivă. Acesta acceptă și este predispus de a executa demersurile unui

sistem care are ca scop oferirea unei șanse ultimului să-și modifice modul de a privi viața în societate și să-și găsească locul în mediul social, fără riscul de a fi supus pedepsei închisorii cu ispășirea reală a termenului.

3.3 Inculpatul Novac Petru, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea aplicării pedepsei, ce ține de executarea pedepsei reale.

3.4 Partea vătămată Rață Alexei și avocatul Savva Alexandru, prin care a solicitat casarea acesteia, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi sentințe potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Novac P. să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal și aplicarea unei alte pedepse mai aspre, prin majorarea termenului pedepsei cu închisoarea în limitele maxime prevăzute de lege pentru astfel de infracțiuni, cu stabilirea ispășirii reale, cu excluderea suspendării cvonționante a executării pedepsei. La fel, să fie casată sentința în cauză în partea laturii civile, în partea pretențiilor response, cu emiterea în această parte a unei noi sentințe de admitere integral a acțiunii civile formulate.

În motivarea apelului au invocat:

- prima instanță nu a dat o apreciere justă gravității infracțiunii săvârșite de inculpatul Novac Petru, nu a luat în considerație faptul că acesta a recunoscut vina formal, pentru a evita o pedeapsă mai aspră;

- pedeapsa stabilită de doar 2 ani, unul dintre care cu suspendare, este mult prea blândă pentru fapta ilegală săvârșită. Or, pedeapsa care urmează să fie aplicată urmează să contribuie la formarea unei atitudini de respect față de legea penală, precum și de valorile sociale și interesele protejate de acestea, din partea condamnatului, persoana să fie silită să înceteze activitatea criminală și să-și modifice comportamentul în conformitate cu prevederile legii;

- inculpatul nu și-a exprimat nici o dată și în nici un mod intenția reală de a repara prejudiciul material cauzat prin infracțiune. Mai mult, tentativele reprezentantului părții vătămate de a soluționa modul de reparare a prejudiciului material din partea inculpatului, pe cale extrajudiciară, s-au soldat cu insucces, datorită sine încrederii sale în faptul că, partea vătămată nu va fi în stare să demonstreze mărimea prejudiciului material pretins. Tocmai din aceste motive (eschivarea inculpatului de la repararea prejudiciului material), a și găsit necesar să depună o acțiune civilă în acest sens, s-a găsit nevoit să suporte costuri și cheltuieli legate de evaluarea bunurilor sustrate de inculpat în vederea demonstrării faptice a întinderii prejudiciului suferit;

-efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, partea vătămată, consideră că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, în vederea atingerii scopului legii penale, urmează a fi modificată pedeapsa stabilită, prin majorarea mărimii pedepsei penale, în limitele maxime prevăzute de lege, ce va avea drept efect, corijarea și reeducarea inculpatului;

- părții vătămate i s-a cauzat un prejudiciu material în sumă de 5000 lei, pe care l-a suportat pe medicamente și servicii pentru reabilitare. În astfel de circumstanțe,

partea vătămată pretinde repararea prejudiciului material cauzat în rezultatul acțiunilor ilegale săvârșite de Petru Novac, prin dispunerea încasării din contul persoanei vinovate a sumei de 5000 lei, ce constituie costurile și cheltuielile suportate de Alexei Rață pentru procurarea de medicamente și a serviciilor pentru reabilitare. În urma acțiunilor comise, partea vătămată are fobii de oameni, a suportat un stres enorm, consecințele cărora după părerea sa, nu vor dispărea niciodată;

- comportamentul ilicit a lui Novac P. față de partea vătămată, pretinde că este cert demonstrat, acesta fiind factorul care a generat prejudicierea morală a lui Alexei Rață, care pretinde că la caz, sunt prezente cumulativ toate elementele unei răspunderi cauzate de inculpat printr-o faptă ilicită extra contractuală. Partea vătămată în rezultatul acțiunilor inculpatului a avut de suferit și un prejudiciu moral, manifestat prin stres și nervozitate, ca urmare a atentării la integritatea fizică, la viața și sănătatea acestuia, a vătămărilor corporale suportate;

- ținând cont de întinderea suferințelor cauzate reclamantului prin infracțiune, partea vătămată pretinde că suma de 40 000 lei este în măsură de a atenua suferințele cauzate, care, în lumina circumstanțelor descrise, o consideră ca fiind una echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit. Or, stabilirea unei compensații a prejudiciului sub limita stabilită, poate prin sine constitui o încălcare a dreptului la un proces echitabil și poate genera o nouă plângere, implicit la CEDO.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2022, au fost respinse ca nefondate apelurile procurorului, apelul comun al părții vătămate Rață Alexei și cel al avocatului Savva Alexandru. A fost admis din alte motive apelul avocatului Nemerenco Dumitru în numele inculpatului și cel al inculpatului Novac Petru, fiind casată parțial această sentință în latura penală și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează. Procesul penal în privința lui Novac Petru recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, a fost încetat în baza art. 2 pct. 1) a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

5. Instanța de apel a reținut că, în urma cercetării probelor administrate la faza de urmărire penală și acceptate de inculpat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, instanța de fond întemeiat a conchis despre vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute art. 287 alin. (3) Cod penal, conform indicilor calificativi, *huliganism, adică încălcarea grosolană a ordinii publice, însoțită de aplicarea violenței, cu aplicarea armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății.*

Potrivit apelurilor declarate, apelanții sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, sentința fiind contestată în partea stabilirii pedepsei și în latura civilă.

Totodată, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel inculpatul Novac Petru susținut de avocatul Dumitru Nemerenco au solicitat aplicarea prevederilor

Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Analizând temeiul nominalizat, instanța de apel a constatat că, acesta își găsește confirmarea la judecarea apelurilor declarate, existând motive temeinice de implicare a instanței de apel în sensul casării din alte motive a hotărârii contestate.

Instanța de apel a constatat că, în cadrul ședinței în instanța de apel inculpatul Novac Petru a depus cererea prin care solicită aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021, aceasta fiind contrasemnată și de avocat.

În speța dată, instanța de apel a mai constatat că, inculpatul întrunește prevederile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021, potrivit căruia procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, or sancțiunea prevăzută la art. 287 alin. (3) Cod penal prevede pedeapsă sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani.

Instanța de apel, audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, a considerat că urmează a fi admisă cererea inculpatului cu privire la aplicarea amnistiei, deoarece sunt întrunite toate criteriile de aplicabilitate ale legii nominalizate în privința inculpatului Petru Novac.

Raportând la caz cele consemnate, instanța de apel a reținut că, cauza penală în privința lui Novac Petru a fost judecată în procedură simplificată, în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Altfel spus, inculpatul a manifestat căință față de fapta infracțională comisă, încă în prima instanță recunoscând vinovăția pentru cele incriminate și acceptând judecarea cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală.

Inculpatul Novac Petru în temeiul cererii depuse și-a manifestat personal acordul în scris la aplicarea în privința sa a prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021.

Respectiv, circumstanțele de fapt ale cauzei deferite judecării, se încadrează în prescripțiile generale ale Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Novac Petru a comis o infracțiunea prevăzută la art. 287 alin. (3) Cod penal, care face parte din categoria celor grave la data de 13 aprilie 2020, adică până la adoptarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021, a recunoscut vina în întregime, inculpatul a manifestat căință sinceră și activă, a depus acordul în scris privind încetarea procesului penal în baza Legii cu privire la amnistie, și astfel Colegiul penal constată că inculpatul întrunește prevederile art. 2 al Legii nominalizate.

Instanța de apel a ajuns la concluzia că, inculpatul Novac Petru cade sub incidența prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021, iar în privința acestuia urmează a fi încetat procesul penal.

Referitor la apelul comun declarat de către partea vătămată Rață Alexei și avocatul Alexandru Savva în numele părții vătămate în vederea admiterii integrale a acțiunii civile înaintate în cadrul procesului penal privind încasarea prejudiciului material și moral în urma acțiunilor ilegale a lui Novac Petru, prin prisma temeiului invocat, instanța de apel a constatat că acesta nu și-a găsit confirmare la judecarea apelului declarat.

Instanța de fond a reținut că partea vătămată Rață Alexei a înaintat acțiune civilă prin care solicită încasarea din contul inculpatului Novac Petru a sumei de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 40 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 40 000 lei cu titlu de prejudiciu biologic (f.d. 120-125).

În acest sens, prima instanță a constatat că la acțiunea civilă, partea vătămată a anexat bonuri de plată pentru serviciile și produsele medicale în valoare de 2015,17 lei (f.d. 126-157).

Prin urmare, instanța de apel a reținut că, având în vedere că prejudiciul material solicitat nu a fost probat în valoarea pretinsă de 5 000 lei, instanța de fond justificat a dispus de a fi încasată doar suma confirmată prin înscrisurile anexate în cuantum de 2015,17 lei.

În acest context, în viziunea instanței de apel, instanța de fond justificat a admis în parte acțiunea civilă, fiind dispusă admiterea parțială a acțiunii civile, cu încasarea din contul inculpatului Novac Petru, în contul părții vătămate Rață Alexei, suma de 2015,17 lei, cu titlu de prejudiciu material, precum și suma de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și biologic, în rest, pretențiile, în mod justificat au fost respinse, nefiind justificate.

Potrivit acțiunii civile partea vătămată Rață Alexei, solicită încasarea sumei de 40 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 40 000 lei cu titlu de prejudiciu biologic.

Din considerentul că, probatoriul administrat la cauza penală nu demonstrează în mod cert prejudiciul moral și cel biologic cauzat prin infracțiune, solicitat de partea vătămată Rață Alexei, instanța de apel a reiterat că suma de 10 000 lei, poate fi considerată drept o compensație echitabilă și suficientă pentru suferințele aduse acestuia.

Totodată, instanța de apel a mai reținut și faptul că, prima instanță în mod justificat a dispus încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, în cuantum de 768 lei, suportate pentru efectuarea expertizelor, or, se relevă că suma invocată se confirmă prin raportul de constatare nr. 202002P0971 din 14 aprilie 2020 în sumă de 448 lei și prin raportul de expertiză judiciară nr. 202002D0920 din 27 mai 2020 în sumă de 320 lei, astfel, cheltuielile invocate cad sub incidența prevederilor art. 227 Cod de procedură penală.

6. Hotărârile judecătorești adoptate în cauză sunt atacate cu recursuri ordinare de către:

6.1 Procuror, care solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare în ainstanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică:

- instanța de apel verificând cauza sub aspectul întrunirii de către inculpat a exigențelor actului de amnistie urma să aprecieze just dacă acesta poate fi aplicat ținându-se cont nu numai de sancțiunea normei penale imputate inculpatului, ci și de alte criterii ce țin de practica judiciară în materia aplicării dispozițiilor art. 107 Cod penal, inclusiv și de raționamentele expuse în Legea nr.243;

- aplicarea amnistiei față de inculpat, nu constituie temei de reabilitare a persoanei, fapt ce prezumă că inculpatul urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea faptei imputate, sau, ca excepție a faptei prejudiciabile elementele căreia au fost identificate de către instanța de judecată (în sensul recalificării acțiunilor inculpatului în favoarea acestuia) și cu dispunerea liberării acestuia de executarea pedepsei;

- cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, situație masiv întâlnită datorită practicii judiciare existente la aplicarea Legii anterioare cu privire la amnistia, din 29.07.2016, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art.391 Cod de procedură penală;

- soluția de moment adoptată de către Colegiul penal, privind încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, nu este acceptabilă, or, acest fapt contravine normelor procesuale în vigoare;

- adoptând o soluție de încetare a procesului penal, instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art.107 Cod penal, 285 alin.(2), 275 pct.4) Cod de procedură penală și Legii nr.243;

- pentru aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate, acestea urmează să fie liberate/absolvite de executarea pedepsei, or adoptarea unei soluții de încetare a procesului penal este contrară situației prevăzute la art. 8 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care prevede posibilitatea absolvirii inculpatului de la executarea pedepsei principale, însă nu și a pedepsei secundare - dacă sancțiunea normei prevede și pedeapsa complementară care urmează a fi aplicată inculpatului și poate fi făcută doar la emiterea unei sentințe de condamnare;

-reformarea parțială a deciziei colegiului penal din 18.01.2022, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care potrivit prevederilor art. 389 alin. (4) pct, 2) Cod de procedură penală, coroborat cu art. 107 alin.(1) Cod penal, inculpatul Novac Petru, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, să fie liberat de executarea pedepsei în legătură cu intervenirea actului de amnistie adoptat prin Legea nr. 243 din 24,12,2021, în

legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea Independenței Republicii Moldova, în rest, cu menținerea dispozițiilor deciziei.

6.2 Partea vătămată Rață Alexei, care solicită casarea acestora, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi sentințe după modul stabilit pentru prima instanță, prin care Novac P. să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal și aplicarea unei alte pedepse, mai aspre, prin majorarea termenului pedepsei cu închisoarea, în limitele maxime prevăzute de lege pentru astfel de infracțiuni, cu stabilirea ispășirii reale, cu excluderea suspendării, corespunzător și în partea laturii civile, în partea pretențiilor respinse, cu emiterea în această parte a unei noi sentințe de admitere intergală a acțiunii civile formulate.

În motivarea recursului indică aceleași motive ce le-a invocat în apel, suplimentar menționând că:

- consideră realizată infracțiunea atât latura obiectivă, dar și cea subiectivă, or inculpatul cunoștea și înțelegea despre fapta prejudiciabilă pe care o comite și dorea survenirea consecințelor urmare a comiterii infracțiunii;

- Rață A. indică asupra continuității acțiunilor inculpatului pe parcursul realizării întregii laturi obiective de la momentul când la Novac Petru a sărit gardul curții care aparține cet. Alexei Rață, la acostat pe acesta, la doborât la pământ, a aplicat față de Alexei Rață violență fizică cu aplicarea unui obiect tăietor, folosit în calitate de obiect material întru realizarea laturii obiective a infracțiunii;

- urmele leziunilor corporale stabilite prin raportul de expertiză medico-legală care s-au constat asupra părții vătămate, ținând cont de circumstanțele cauzei, nu erau posibile fără a nu fi aplicate obiecte tăioase, persiculoase pentru viața și sănătatea părții vătămate, folosite de către inculpat întru realizarea laturii obiective și survenirea consecințelor;

- Rață A. pretinde a fi respinse alegațiile inculpatului și a părții apărării cu privire la existența unui pretins conflict privat a unor vecini a cet. Alexei Rață cu partea vătămată, or inculpatul din start a acționat întru încălcarea ordinii publice prin manifestarea unei lipse de respect față de societate și regulile din societate, acționând grosolan și demonstrativ, fără vre-un motiv legal, a sărit gardul, a pătruns ilegal în curtea casei de locuit a lui Alexei Rață, unde, i-a aplicat mai multe lovituri, inclusiv cu un borcan din sticlă, în regiunea capului, apoi urmare a respingerii cerințelor legitime ale părții vătămate de a înceta încălcările respective, inculpatul a continuat acțiunile sale în vederea realizării comportamentului său delincvent prin violarea ordinii publice demonstrativ și grosolan, aplicând lovituri în regiunea corpului, a feței, capului, cauzându-i leziuni corporale ușoare acestuia, acțiuni prin care inculpatul a urmărit scopul de a-și demonstra superioritatea față de victimă.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de către recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs invocat de recurenți și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume, *că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Potrivit art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Conform art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

În corespundere cu art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale. Potrivit art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

Astfel, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei

aplicate sau comutarea ei. Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia. Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod.

Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă: *descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.*

Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este obligată să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudecând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (pct. 4. din decizie):

a) dispunând, neclar, în dispozitiv că „Procesul penal în privința lui Novac Petru recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, se încetează în baza art. 2 pct. 1 a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.”, nu a respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală, enunțate supra.

Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8) , 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), instanțele de fond și de apel (art. 413 alin. (1), art. 415 alin. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei, de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

În același timp, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, cât, de altfel, și a prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (*art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală*), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau decizii (*instanței de apel*) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (*art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală*).

Lecturând decizia instanței de apel, Colegiul penal lărgit notează că instanța nu nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile de pe rol.

Astfel, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident, că instanța de apel nu a judecat apelul în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri.

Inclusiv partea vătămată Rață A. și avocatul acestuia Savva Alexandru, nefiind de acord cu soluția primei instanțe a contestat-o cu apel și în partea civilă, solicitând casarea acesteia și în partea pretențiilor respinse, cu emiterea în această parte a unei noi sentințe cu admiterea integrală a acțiunii civile.

Analizând textul deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel a menținut sentința în partea stabilirii cuantumului prejudiciului material în mărime de 2015, 17 lei și a cuantumului prejudiciului moral și biologic în sumă de 10000 lei, în rest pretențiile fiind respinse, considerând că echivalentul sumei de 10000 lei este echitabil și suficient pentru suferințele aduse părții vătămate.

Însă, în opinia Colegiului penal lărgit, aceste concluzii ale instanței de apel nu sunt motivate suficient și contravin lucrărilor dosarului și prevederilor legale, astfel Colegiul penal consideră pripite concluziile instanței de apel, precum că suma de 10.000 lei este echitabilă în vederea reparării daunei în urma suferințelor psihice și fizice cauzate, în urma infracțiunii comise de către inculpat.

La acest capitol, instanța de recurs notează că, potrivit art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, pierderea speranței în viață, etc.

Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs menționează că, despăgubirile

pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că *„atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”*.

Învederând aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal lărgit evidențiază, că în această speță instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei, că conform raportului de expertiză judiciară nr. 202002D0920 din 27 mai 2020, lui Rață A. i-au fost cauzate echimoze și excoriații la nivelul feței și toracelui, excoriații la nivelul abdomenului, echimoză la nivelul umărului stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, plagă tăiată în regiunea antebrațului stâng treimea proximală care a fost cauzată în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor, condiționând dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală ușoară. Totodată, în acțiunea civilă s-a invocat că, în urma infracțiunii comise Rață A. are fobii de oameni, a suportat un stres enorm, consecințele cărora după părerea sa nu vor dispărea niciodată.

Astfel, instanța de apel, neținând cont de practica judiciară pe cauze similare, a menținut sentința prin care a fost încasată doar suma prejudiciului moral și biologic în mărime de 10000 lei, în rest fiind respinsă acțiunea civilă, indicând că acesta este echitabil în raport cu fapta comisă.

În urma celor expuse, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel nu a ținut cont de măsura în care compensarea sumei de 10.000 lei, poate aduce satisfacție părții vătămate, astfel nu și-a motivat soluția conform prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel urmează să stabilească mărimea compensației pentru prejudiciul moral în așa fel încât acesta să fie echitabil în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate părții vătămate, în urma comiterii infracțiunii de către inculpatul Novac P., dar și să nu ducă la o îmbogățirea fără just temei a părții vătămate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admit recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Sâli Radu și de către partea vătămată Rață Alexei, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Novac Petru Xxxxx**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 20 octombrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Plămădeală Ghenadie

Judecător

Catan Liliana